

Ukážka z knihy *Stalo sa to aj mne: Ako vznikala investigatíva o sexuálnom obťažovaní, ktorá pomohla naštartovať hnutie #MeToo*

Autorky: Jodi Kantor a Megan Twohey
Preložila: Andrea Tomová

Investigatíva denníka *New York Times* o Harveyem Weinsteinovi sa začala tým, že najslubnejší zdroj odmietol čo i len zdvihnúť telefón.

„Vec sa má tak, váš denník sa ku mne niekoľkokrát zachoval celkom nespravodlivo a domnievam sa, že dôvodom je sexizmus,“ napísala herečka Rose McGowan jedenásteho mája 2017 v odpovedi na email od Jodi, ktorá ju požiadala o rozhovor. McGowan vymenovala svoje kritické námietky: o prejave, ktorý predniesla na politickej večeri, informovali v lifestylevej rubrike a nie na stranách so spravodajstvom. Predchádzajúci rozhovor o Weinsteinovi s reportérom *Timesov* bol nepríjemný.

„Denník NYT sa musí nad sebou zamyslieť, pokiaľ ide o problémy týkajúce sa sexizmu,“ odpovedala. „Nemám veľkú chuť pomôcť vám.“

McGowan pred niekoľkými mesiacmi obvinila nemenovaného producenta – klebetilo sa o Weinsteinovi – zo znásilnenia. „Lebo v Hollywoode/Médiách je to verejným tajomstvom & zahanbovali ma, kým toho, kto ma znásilnil, vychvaľovali,“ napísala v tweete a pridala doň aj hashtag #WhyWomenDont

Report (Prečo ženy nepodávajú oznámenie – pozn. prekl.). Hovorilo sa, že teraz píše memoáre, prostredníctvom ktorých má v úmysle odhaliť, ako zle zábavný priemysel zaobchádza so ženami.

Na rozdiel od takmer všetkých ostatných v Hollywoode McGowan už v minulosti riskovala vlastné kariérne vyhliadky, aby upozornila na sexizmus. Raz na Twitteri zverejnila urážlivé požiadavky na oblečenie z oznamu o konkurze do filmu Adama Sandlera: „Tielko, ktoré odhaľuje dekolt (push-up podprsenky odporúčané).“ Jej tón na sociálnych médiách bol vo všeobecnosti tvrdý, konfrontačný: „Byť nahnevaný je v poriadku. Nebojte sa toho,“ napísala v tweete mesiac predtým a neskôr dodala: „Rozvráťte systém.“ Ak ani McGowan, ktorá je nielen herečkou, ale aj aktivistkou, nechcela pristúpiť na jeden rozhovor mimo záznamu, tak kto potom?

Harvey Weinstein nepredstavoval ústrednú postavu toho obdobia. V posledných rokoch jeho filmárska mágia upadla. Jeho meno však bolo synonymom moci, konkrétne moci naštartovať a budovať kariéry. Najprv sa vypracoval sám, zo skromných pomerov, v ktorých vyrastal v newyorskej štvrti Queens, prešiel k propagovaniu koncertov, potom k filmovej distribúcii a produkcii a zdalo sa, že vie, ako zabezpečiť, aby všetko okolo neho rástlo – filmy, párty a predovšetkým ľudia. Ďalších a ďalších mladých hercov poháňal k hviezdnej sláve: Gwyneth Paltrovovú, Matta Damona, Michelle Williamsovú či Jennifer Lawrenceovú. Z malých nezávislých filmov, ako *Sex, lži a video* (*Sex, Lies, and Videotape*) či *Hra na plač* (*The Crying Game*), dokázal stvoriť fenomén. Bol priekopníkom modernej oscarovej kampane, päť sošiek za najlepší film vyhral on sám a za náruč sošiek pre iných. Záznamy o tom, ako získaval peniaze pre Hillary Clintonovú a sprevádzal ju na nespočetných dobročinných podujatiach, siahajú takmer dvadsať rokov do minulosti. Keď Malia Obama hľadala stáž vo filmovom priemysle, pracovala pre „Harveyho“ – stačilo iba krstné meno, ktoré používali aj mnohí ľudia, ktorí ho nepoznali osobne. Napriek tomu, že jeho filmy dosahovali menší úspech ako kedysi, v roku 2017 sa stále tešil vynikajúcej reputácii.

Chýry o tom, ako sa správa k ženám, kolovali už dlho. Ľudia o nich vtipkovali aj verejne: „Gratulujem vám piatim dámam, už viac nemusíte predstierať, že vás priťahuje Harvey Weinstein,“ povedal komik Seth MacFarlane na vyhlásení oscarových nominácií v roku 2013. Mnohí ľudia však Weinsteinovmu správaniu nevenovali pozornosť, lebo ho považovali len za

sukničkárstvo, a verejne sa nikdy nič nezdokumentovalo. Iní novinári sa o to v minulosti pokúsili a neuspeli. Vyšetrovanie polície mesta New York (NYPD) v roku 2015 v súvislosti s obvinením Weinsteina z obchytávania bolo ukončené bez toho, aby sa vzniesli akékoľvek obvinenia z trestného činu. „V istej chvíli sa všetky ženy, ktoré sa boja otvorene hovoriť o Harveyem Weinsteinovi, budú musieť pochytať za ruky a skočiť,“ napísala vtedy na Twitteri novinárka Jennifer Senior. Ubehli dva roky. Nič sa nestalo. Jodi počula, že dvaja ďalší reportéri, novinár z časopisu *New York Magazine* a Ronan Farrow z televízie NBC, sa pokúsili napísať články, ale ani jeden nevyšiel.

Boli reči o Weinsteinových stykoch so ženami nepravdivé? Odkazoval McGowanovej tweet na niekoho iného? Na verejnosti sa Weinstein pýšil feministickým renomé. Len nedávno prispel veľkým finančným darom, aby pomohol dotovať profesúru nesúcu meno Glorie Steinemovej. Jeho spoločnosť predtým distribuovala dokumentárny film s názvom *Lovný revír (The Hunting Ground)* o sexuálnych útokoch na univerzitnej pôde, ktorý bol zároveň volaním do boja. Zúčastnil sa dokonca aj na historických pochodoch za ženské práva v januári 2017 – počas filmového festivalu Sundance sa pridal k davom ružových čiapok s mačacími ušami v meste Park City v Utahu.

Cieľom investigatívneho oddelenia *Timesov*, zastrčeného mimo šumu zvyšku redakcie, bolo pátrať po tom, o čom sa ešte neinformovalo, dosiahnuť, aby ľudia a inštitúcie, ktorých priestupky sa zámerne utajovali, poniesli zodpovednosť. Prvým krokom často býval opatrný pokus o kontakt. Tak ako McGowanovej odpovedať, aby ju motivovali zdvihnúť telefón?

V jej emaile sa dali nájsť záchytné body. Po prvé, odpísala. Mnohí neurobili ani to. Svoju odpoveď si premyslela a záležalo jej na veci až natoľko, že poskytla kritiku. Možno Jodi skúšala, rypla si do *Timesov*, aby videla, či ich reportérka bude obhajovať.

Jodi však nechcela absolvovať hádku o mieste, kde pracovala už štrnásť rokov. Lichotiť McGowanovej („Skutočne obdivujem odvahu vašich tweetov. . .“) takisto nepredstavovalo najlepšie riešenie. Podrylo by to už aj tak malú Jodinu autoritu v rámci ich komunikácie. Jodi nemala čo povedať ani o investigative, na ktorej by sa McGowan podieľala. Ak by sa opýtala, s koľkými ďalšími ženami sa Jodi rozprávala, odpoveď by znela: so žiadnou.

Správa bude musieť byť správne sformulovaná, bez zmienky o Weinsteinovom mene: McGowan už v minulosti zverejnila súkromnú komunikáciu na Twitteri, napríklad oznam o kastingu Adama Sandlera. Bola človekom, ktorý chcel veci odhaliť, no v tejto situácii by sa tento impulz mohol vypomstiť. („Hej, svet, pozri si tento email od reportérky *Timesov*.“) Aj téma odpoveď ešte viac komplikovala. McGowan vyhlásila, že sa stala obeťou útoku. Tlačiť na ňu by nebolo správne.

V roku 2013 Jodi začala skúmať skúsenosti žien v korporáciách a iných inštitúciách. Diskusia o rode v Spojených štátoch sa už vtedy zdala presiaknutá emóciami: stĺpčky s komentármi, memoáre, vyjadrenia rozhorčenia či ženskej spolupatričnosti na sociálnych médiách. Potrebovala viac odhalení skrytých faktov. Najmä o pracoviskách. Pracovníčky, od tých na špičkových pozíciách po tie najnižšie, sa často báli spochybnit' svojho zamestnávateľa. Reportéri nie. Prácou na týchto článkoch Jodi zistila, že rod nie je obyčajnou témou, ale akýmsi investigatívnym vstupným bodom. Keďže v mnohých organizáciách boli ženy stále v pozícii outsiderov, zdokumentovať ich skúsenosti znamenalo uvidieť, ako funguje moc.

Odvolávajúc sa na tieto skúsenosti, Jodi McGowanovej odpísala:

Tu sú moje výsledky v súvislosti s danými otázkami: Amazon, Starbucks aj Obchodná fakulta Harvardovej univerzity zmenili svoju politiku v nadväznosti na problémy týkajúce sa rodovej rovnosti, na ktoré som poukázala. Keď som písala o triednych rozdieloch pri dojčení – ženy na administratívnych pozíciách si môžu v práci odsávať mlieko, ženy na horšie platených pozíciách nie –, čitatelia reagovali vytvorením historicky prvých mobilných laktačných kabín, ktoré sú teraz k dispozícii na viac ako 200 miestach v celej krajine.

Ak si so mnou neželáte hovoriť, chápem a prajem Vám veľa šťastia pri publikácii Vašej knihy.

Ďakujem. Jodi

McGowan jej poslala odpoveď do pár hodín. Mala čas porozprávať sa kedykoľvek do stredy.

Zdalo sa, že telefonát by mohol byť zložitý: McGowan, s nakrátko ostrihanými vlasmi a twitterovou nástenkou, ktorá povolávala do zbrane, pôsobila tvrdo. No hlas v telefóne patrila niekomu oduševnenému a ochotnému, kto má svoj príbeh a hľadá správny spôsob, ako ho rozpovedať. Jej tweety o tom, že zažila znásilnenie, obsahovali len narážky a málo podrobností. Pri rozhovoroch vo všeobecnosti platilo pravidlo, že prebiehajú na záznam – čo znamenalo, že materiál bude možné publikovať –, pokiaľ sa nedohodne inak. No ktorákoľvek žena so sťažnosťou proti Weinsteinovi týkajúcou sa útoku sa pravdepodobne bude zdráhať absolvovať čo i len úvodný rozhovor. A tak Jodi súhlasila, že telefonát bude súkromný, až kým sa nedohodnú inak, a McGowan spustila.

Mladá a s čerstvými úspechmi bola v roku 1997 na opojnom výlete na filmový festival Sundance, kde striedavo navštevovala premiéry a párty a všade mala v päťach televízny štáb. Dovtedy účinkovala len v štyroch či piatich filmoch, napríklad v tínedžerskom horore *Vreskot* (*Scream*), no stávala sa jednou z práve vychádzajúcich hviezdíčiek, len na tomto festivale hrali niekoľko jej nových filmov. „Bola som kráskou Sundanceu,“ povedala. Kultúra sa točila okolo nezávislých filmov, festival Sundance bol tým správnym miestom a Harvey Weinstein najvyšším vládcom: práve tam tento producent a distributér kúpil menšie filmy ako *Podvodníci z New Jersey* (*Clerks*) a *Gauneri* (*Reservoir Dogs*), ktoré sa premenili na kultúrny skúšobný kameň. McGowan si vo svojom rozprávaní nepamätala, o ktorý rok išlo, mnohé herečky minulosť nezaznamenávali podľa dátumu, ale podľa toho, ktorý ich film sa vtedy nakrúcal či uvádzal do kín. McGowan si spomenula na premietanie, kde sedela hneď vedľa Weinsteina: film dostal názov *Milovanie* (*Going All the Way*), dodala s neveriacim smiechom.

Po premietaní ju požiadal o stretnutie, čo dávalo zmysel: top producent sa chcel stretnúť s vychádzajúcou hviezdou. Navštívila ho v hoteli Stein Eriksen Lodge rezortu Deer Valley v meste Park City, kde sa zišli v jeho izbe. Nedošlo k ničomu okrem obvyklých rečí o filmoch a rolách, uviedla.

Pri odchode ju však Weinstein zatiahol do miestnosti s vírivkou, na kraji ju vyzliekol a násilím si zaboril tvár medzi jej nohy, tvrdí McGowan. Povedala, že si pamätá pocit, akoby opúšťala svoje telo, vznášala sa k stropu a na scénu sa dívala zhora. „Cítila som len obrovský šok, prechádzala som do režimu prežitia,“ pokračovala. Dodala, že predstierala orgazmus, aby sa dostala preč, a v duchu si dávala podrobné pokyny: „Otoč kľučku na dverách.“ „Odíď z tohto stretnutia.“

O pár dní, povedala, jej Weinstein na pevnej linke doma v Los Angeles nechal odkaz s nechutnou ponukou: iné veľké hviezdy sú jeho špeciálnymi priateľkami a aj ona sa môže pridať k jeho klubu. Šokovaná a rozrušená McGowan sa sťažovala svojim manažérom, najala si právnika a skončila s urovnaním od Weinsteina vo výške 100 000 dolárov – v podstate platbou za to, aby sa vec zamietla pod koberec a jeho strana nemusela priznať previnenie –, ktoré darovala krízovému centru pre obeť znásilnenia.

Mala záznamy z urovnania? „Nikdy mi nedali odpis,“ priznala.

Problém bol horší než len Weinstein, povedala. Hollywood predstavoval organizovaný systém zneužívania žien. Lákal ich prisľubom slávy, premenil na vysoko rentabilné produkty, s ich telami zaobchádzal ako s majetkom, vyžadoval od nich dokonalý vzhľad a potom ich odhodil. Počas telefonátu rýchlo vznášala obvinenia jedno za druhým:

„Nie je to len Weinstein – ide o celý mechanizmus, dodávateľský reťazec.“

„Žiaden dohľad, žiaden strach.“

„Každé štúdio vinu zvaľuje na obeť a vypláca ich.“

„Takmer všetci podpísali dohodu o mlčanlivosti.“

„Ak by bieli muži mohli mať ihrisko, vyzeralo by takto.“

„Ženy tu sú rovnako vinné.“

„Nevystupuj z radu, si nahraditeľná.“

McGowanovej slová boli strhujúce. Vyhlásiť, že Hollywood ženy využíva, núti ich ku konformite a odkopne ich, keď zostarnú alebo sa vzopru, nebolo nič nové. No vypočuť si priamy opis vykorisťovania od známej tváre, so všetkými znepokojujúcimi detailmi a s jedným z najrenomovanejších hollywoodskych producentov ako páchatelom bolo niečo celkom iné: niečo ostrejšie, konkrétnejšie, odporne.

Telefónat sa skončil dohodou, že sa čoskoro porozprávajú znovu. Herečka bola nezvyčajným typom človeka, ale na tieto účely nezáležalo na niekedy poburujúcich veciach, ktoré urobila alebo povedala, či na tom, s kým chodila. Otázka znela, ako by jej opis udalostí obstál pred dôslednosťou novinárskeho procesu a, ak by to zašlo tak ďaleko, nevyhnutným spochybnením z Weinsteinovej strany a následne skúmovým pohľadom verejnosti. Skôr ako by *Timesy* vôbec zvažovali publikáciu McGowanovej obvinení, museli by sa niečím podložiť a napokon predložiť Weinsteinovi. Musel by dostať príležitosť reagovať na ne.

McGowanovej rozprávanie na prvý pohľad vyzeralo, že ho Weinstein môže ľahko napadnúť. Pohodlne by mohol uviesť, že si veci pamätá inak, že pôsobila, že sa baví. Mal by dokonalý dôkaz: jej predstieraný orgazmus. Stará páska z odkazovača mohla byť potenciálne dôležitá ako potvrdenie toho, že Weinstein svoju moc producenta používal na vynútenie sexuálnych služieb. Pokiaľ však McGowan nemala pásku spreď dvadsiatich rokov, išlo len o dávnu spomienku, ktorá sa takisto dala ľahko poprieť.

Keďže McGowanovej príbeh bol príbehom jedinej osoby, existovala vysoká pravdepodobnosť, že sa z neho stane klasická hádka typu „jeho slovo proti jej“. McGowan by sa podelila o hrozný zážitok. Weinstein by ho poprel. Bez svedkov by si ľudia vybrali stranu: tím Rose verzus tím Harvey.

McGowan však uviedla, že dostala urovnanie. Najst' akýkoľvek záznam o ňom bude ťažké, ale vyskytli sa pri ňom právnici, podpísaná dohoda, peniaze, ktoré zmenili majiteľa, suma darovaná krízovému centru pre obeť znásilnenia. Dohoda musela byť niekde zdokumentovaná. A hoci by nedokázala udalosti z hotelovej izby, mohla by poskytnúť ďalší podporný dôkaz tým, že by dosvedčila, že Weinstein McGowanovej v tom čase zaplatil značnú sumu na urovnanie sporu.

Jodi priniesla všetko, čo sa dozvedela, svojej dlhoročnej editorke v *Timesoch* Rebecce Corbettovej, odborníčke na komplexnú investigatívu. Diskutovali o tom, či by sa jej opis udalosti dal niečím doložiť, a o dôležitej otázke: mali s ním podobné zážitky aj iné ženy?

Zistiť odpoveď bude vyžadovať obrovské úsilie. Weinstein v priebehu desaťročí vyprodukoval či distribuoval stovky filmov. S bratom Bobom boli spoluvlastníkmi a riaditeľmi dvoch firiem: Miramax a The Weinstein Company (TWC), jeho súčasného projektu. To znamenalo, že existuje veľa potenciálnych zdrojov, čo je lepšie, ako keď kritickými informáciami disponuje len úzky okruh ľudí. Vyplýval z toho však ohromujúci počet osôb na oslovenie, herečiek a bývalých zamestnancov na viacerých kontinentoch, z ktorých sa väčšina pravdepodobne bude zdráhať prehovoriť.

V polovici júna Corbett navrhla, aby Jodi kontaktovala kolegyňu Megan Twoheyovú, ktorá v redakcii denníka pracovala relatívne krátko. Megan bola na materskej dovolenke, ale skutočne vedela, ako na tento druh práce, povedala editorka. Jodi netušila, akým spôsobom by Megan mohla pomôcť, no i tak jej poslala email.

Keď Megan dostala email od Jodi, starala sa o novorodenca a spamätávala sa z najdrsnejšieho obdobia svojej reportárskej kariéry. Do *Timesov* nastúpila vo februári 2016, aby písala o politike, konkrétne mala prešetrovať kandidátov na prezidenta. Megan prácu vzala s určitým váhaním: politika nikdy nebola náplňou jej práce ani predmetom jej záujmu.

Pár týždňov po jej nástupe však šéfredaktor denníka Dean Baquet vybral Megan na špecifický smer investigatívy, ktorý čerpal z jej reportárskych skúseností: prekročilo niekedy správanie Donalda J. Trumpa voči ženám legálne či etické hranice? Megan už vyše desať rokov odkrývala sexuálne trestné činy a nevhodné sexuálne správanie. V Chicagu odhalila, ako miestna polícia a prokurátori nespracovávali odobraté vzorky po znásilnení, čím obeť okrádali o možnosť dovolať sa spravodlivosti, a ako lekári, ktorí sexuálne zneužívali pacientov, naďalej ordinovali. Neskôr vypátrala čierny trh s adoptovanými deťmi, na ktorom niektoré z nich dodávali sexuálnym predátorom.

Trump dlho robil zo seba playboya alebo aspoň jeho karikatúru. Oženil sa už po tretíkrát a do prezidentských volieb vstúpil s históriou rozhovorov s Howardom Sternom, v ktorých sa chvastal svojimi sexuálnymi dobrodružstvami a zapájal sa do vulgárnych komentárov o ženách vrátane svojej dcéry Ivanka.

Baquet pod siláctvom zazrel isté varovné signály. Ak sa Donald Trump jednoducho iba správval promiskuitne, z toho by článok nebol – denník bezdôvodne neskúmal sexuálny život ľudí, dokonca ani prezidentských kandidátov. Niektoré Trumpove poznámky však odzneli na pracovisku, to bol možný príznak sexuálneho obťažovania. V šou *The Celebrity Apprentice*, ktorú Trump pomáhal produkovať a v ktorej účinkoval, jednej súťažiacej povedal: „Keď si kľakáte na kolená, musí byť na vás pekný pohľad.“ Pred niekoľkými desaťročiami Trumpa jeho prvá manželka Ivana Trump údajne obvinila zo znásilnenia v manželstve, no neskôr obvinenie zmiernila. Baquet už naverboval ďalšieho reportéra Michaela Barbaru na vyšetrenie Trumpovho zaobchádzania so ženami a chcel, aby spolu s Megan prišli s odpoveďou na otázku, či sa Trump iba vulgárne správa k ženám alebo je problém rozsiahlejší.

Reportáž sprvu napredovala pomaly: väčšinu Trumpových bývalých zamestnancov viazali dohody o mlčanlivosti, jeho predchádzajúca pomstychtivosť voči tým, ktorí mu skrížili cestu, mala odstrašujúci účinok a v priebehu rokov naňho podali toľko žalôb, že bolo ťažké rozhodnúť sa, ktoré preskúmať.

V máji 2016 však boli Megan s Barbarom pripravení napísať článok na základe stoviek záznamov a viac ako päťdesiatich rozhovorov s ľuďmi, ktorí pracovali s Trumpom alebo pre neho, randili s ním či sa s ním spoločensky stýkali. Trump bol vplyvný muž, ktorý sa k ženám správval rozporuplne. Pri ženách, s ktorými pracoval, dokázal vystupovať zdvorilo a povzbudivo, niekoľké povýšil do vedúcich funkcií vo svojej spoločnosti. No zároveň mal vo zvyku neustále komentovať ženské telá a porušovať pravidlá správania na pracovisku.

No najdôležitejšie bolo, že Megan okrem Ivaninho obvinenia zo znásilnenia zozbierala početné obvinenia zo sexuálnej agresie. Bývalá Miss Utah podrobne vysvetlila, ako ju v roku 1997 Trump násilím dvakrát pobožkal na ústa, po galavečeri súťaže krásy Miss USA a neskôr na stretnutí v jeho kancelárii, kde mali diskutovať o možnej modelingovej kariére. V dvoch starých žalobách bývalá Trumpova obchodná spoločníčka pre súťaž krásy tvrdila, že Trump ju obchytával pod stolom počas pracovnej večere v hoteli Plaza a na inom pracovnom podujatí ju vzal do izby a násilne ju „pobožkal, hladkal a bránil“ jej odísť.

Opatrnosť bola nevyhnutná. Ak by sa čo i len jedno obvinenie v príbehu ukázalo ako nespoľahlivé, mohlo by podkopať celý článok. Keď bývalá súťažiaca zo súťaže krásy uviedla, že Trump ju obchytával vo svojej vile v Palm Beach, čo ju donútilo utiecť do jej izby a v panike zatelefonovať otcovi, kolega ho vystopoval v zahraničí. „Máme otca,“ informoval mailom. „V skratke – túto príhodu s Trumpom si vôbec nepamätá.“ Neznamenal to, že žena klamala. Značilo to však, že jej príbeh nemohli v reportáži použiť.

Článok – v ktorom mnohé ženy zážitky opísali vlastnými slovami – vyšiel v sobotu štrnásteho mája 2016 na úsvite (východného času) a okamžite spôsobil rozruch. Napokon sa stal dovedy najčítanejším politickým článkom *Timesov* toho roku. Trump, známy svojím zákerným napádaním článkov kritických voči nemu, sa k reportáži celý víkend vôbec nevyjadril, čo svedčilo o jej kvalite. Megan s Barbarom pred zverejnením uskutočnili rozsiahly rozhovor s prezidentským kandidátom a článok popretkávali jeho reakciami vrátane popretia akéhokoľvek nevhodného správania a jeho trvania na tom, že k ženám sa vždy správal s úctou.

V pondelok ráno sa v zákulisí rannej spravodajskej relácie televízie CBS s názvom *This Morning* pripravovali na interview o článku, keď do miestnosti vošla Gayle King a ukázala na televízor: „Videli ste, že Rowanne Brewer Lane práve vystúpila v programe *Fox and Friends* s námietkami proti vašej reportáži?“

Brewerovú Lanovú citovali v článku ako prvú. Bývalá modelka, ktorá Trumpa stretla v roku 1990 na párty pri bazéne v Mar-a-Lago, v rozhovore opísala, ako na ňu Trump upriamil pozornosť, odviezol ju do izby, nabádal ju, aby si obliekla plavky, a potom ju predvádzal hosťom. Brewer Lane nespochybnila svoje slová o príhode. Nesúhlasila s tým, ako ju novinári charakterizovali: ako „ponižujúce osobné stretnutie Trumpa s mladou ženou, ktorú sotva poznal“.

Jej príbeh tvoril hrstku odsekov v článku s päťtisíc slovami, ktorý poukázal na to, že Brewer Lane neskôr s Trumpom chodila. Jej verejná kritika však Trumpovi poskytla záchytný bod, na základe ktorého mohol napadnúť celý článok. Ihneď sa chytil jej komentárov a vrátil úder sériou tweetov:

Denník @nytimes je taký nečestný. Jeho včerajší klamlivý titulný článok o mne práve rozniesla na kopytách Rowanne Brewer, ktorá ho označila za lož! Vďaka vystúpeniu ženy, ktorej patrilo ústredné miesto v nevydarenom článku @nytimes o mne, sme odhalili, že reportáž je podvod!

Jeho priaznivci sa ho čoskoro horlivo zastávali, útočili priamo na Megan a Barbara na sociálnych médiách, v emailoch, v nahnevaných telefonátoch. Článok dôkladne zdokumentoval vážne obvinenia Trumpa z nevhodného sexuálneho správania. No Megan s Barbarom museli pre kritiku oveľa menej závažnej príhody zaujať obranný postoj.

Zamestnanci Billa O'Reillyho, bombastického kráľa pravicových správ, sa Megan v telefóne znovu a znovu vypytovali, či je feministka, akoby ju to malo zdiskreditovať. Keďže nedôverovala ich motivácii, odmietla ich žiadosti o rozhovor a potom sledovala, ako moderátor vo vysielaní milióny divákov nabáda, aby neverili jej práci. „Problémom je, že Megan Twohey je feministka – alebo to tak aspoň vyzerá,“ oznámil. Jeho argument bol absurdný – ako sa opýtal denník *Washington Post*, mal by o tomto príbehu písať šovinista? –, ale použil plnú silu svojho vplyvu, aby zmiernil dosah jej zistení a pokúsil sa ju zdiskreditovať.

Nič podobné týmto verejným útokom Megan ešte nezažila. Bola vďačná, keď nadišiel jún roku 2016 a vopred naplánovaná udalosť, jej vlastná svadba, ju dostala preč z redakcie.

No mali aj iné ženy obvinenia z násilného bozkávania, obchytkávania či niečoho horšieho? Po návrate zo svadobnej cesty Megan naďalej informovala o Trumpovi.

O niekoľko mesiacov – v piatok siedmeho októbra – Megan telefonovala so zdrojom, keď kolegovia začali vstávať zo stoličiek a zbíhali sa k televízorom v priestoroch redakcie. Denník *Washington Post* získal úryvok audionahrávky z bulvárnej televíznej šou *Access Hollywood* z roku 2005, v ktorom sa Trump chváli svojou agresivitou k ženám.

Mňa automaticky priťahujú krásne – rovno ich začnem bozkávať. Ani nečakám. A keď ste hviezda, dovoľia vám to. Môžete robiť čokoľvek... Chytiť ich za rozkrok. Môžete robiť čokoľvek.

Takéto slová z úst prezidentského kandidáta verejnosť ešte nikdy nepočula. Zneli ako potvrdenie správania, ktoré Megan skladala dohromady mesiace.

Trump sa za svoje výroky ospravedlnil, no potom popieranie zintenzívnil. Trval na tom, že komentáre na páske zo šou *Access Hollywood* boli len chlapské reči. O dva dni počas predvolebnej diskusie deviateho októbra poprel, že niekedy ženy pobožkal či chytil za intímne časti tela bez ich súhlasu. Áno, vystatoval sa tým. Skutočne však niekedy tieto veci urobil? „Nie, neurobil,“ odpovedal kandidát.

Megan s Barbarom mali do týždňa takmer hotový nový článok s tvrdeniami ďalších dvoch žien, že Trumpove slová na audionahrávke sa zhodujú s ich zážitkami. Jessica Leeds, sedemdesiatštyriročná bývalá burzová makléřka a prastará matka, ktorá bývala v udržiavanom jednoizbovom byte na Manhattane v časti Upper East Side, aj Rachel Crooks, tridsaťtriročná doktorandka v odbore správy vysokoškolského vzdelávania pôvodom z Green Springs v štáte Ohio, napísali do redakcie *Timesov* emaily, v ktorých stručne opísali svoje obvinenia.

Leeds začiatkom 80. rokov cestovala ako obchodná zástupkyňa papierenskej spoločnosti, keď sa jej pri lete z Dallasu do New Yorku pošťastilo presadnúť si do prvej triedy. Na vedľajšom sedadle zhodou okolností sedel Donald Trump, vysoký, plavovlasý, zhovorčivý. Leeds tvrdila, že štyridsaťpäť minút po štarte sa k nej naklonil, chytil ju za prsia a pokúsil sa jej vsunúť ruku pod sukňu.

„Dotýkal sa ma na celom tele, ruky mal všade,“ písala v emaile a vysvetlila, že utiekla na svoje miesto v ekonomickej triede.

Crooks bola dcérou sestričky a mechanika, ktorá sa nechcela rozprávať o politike, ale označovala sa za republikánku. Na štátnej úrovni reprezentovala svoju strednú školu v basketbale, behu na dráhe a volejbale a spolužiaci ju zvolili za študenta, ktorý „najpravdepodobnejšie dosiahne úspech“. V roku 2005 chcela zažiť New York na vlastnej koži. S priateľom si prenajali lacný byt na okraji Brooklynu a spali na nafukovacom matraci, až kým si nenašetrili dosť peňazí na rozkladaciu pohovku. Na nájomné si zarábala ako sekretárka v developerskej firme na dvadsiatom štvrtom poschodí mrakodrapu Trump Tower, ktorá na obchodných dohodách spolupracovala s konglomerátom The Trump Organization. Televízna šou *The Apprentice* sa začala vysielať rok predtým, išlo o najpopulárnejší nový program sezóny.

Jedného dňa v tú zimu videla Donalda Trumpa čakať na výťah pred svojou kanceláriou, vstala spoza stola, aby sa predstavila a formálne mu podala ruku. Nepustil ju, povedala. Pobožkal ju na líca. Potom na ústa a pritlačil. Celá záležitosť trvala len minútu či dve. Mala dvadsaťdva rokov. Jediný muž, ktorý ju dovedy pobožkal, bol jej priateľ, s ktorým bývala.

„Nahnevalo ma, že pán Trump ma považoval za takú bezvýznamnú, že si mohol dovoliť vnucovať sa mi týmto spôsobom,“ napísala.

Crooks opisovala nútený bozk takmer rovnako ako tie, ktoré Trump údajne vtisol bývalej Miss Utah. Leeds opisovala obchytkávanie podobné tomu, ktoré si vytrpela bývalá obchodná spoločníčka s ťažkými krásami. A všetko sa to zhodovalo s Trumpovým správaním, ktorým sa chválil na záznamoch. V telefóne sa obe ženy, Leeds aj Crooks, Megan zverili, že sú pripravené uviesť to aj na záznam. Ani jedna z nich nemala záujem upriamiť na seba pozornosť. Chceli však, aby svet vedel, že Trump klame.

Uvedomujúc si, čo je v stávke, si u priateľov a príbuzných dvakrát overovali, s čím sa im ženy zverili. Preverili si minulosť oboch žien, aby sa uistili, že nemajú žiadne väzby na kampaň Hillary Clintonovej. Megan dokonca požiadala Crooksovú, aby jej poslala starú fotografiu, ako sedí za stolom v Trump Tower, na dôkaz, že tam pracovala. Hĺbkové preverovanie sa ženám mohlo javiť urážlivé. Slúžilo však na ich ochranu, ako aj na ochranu *Timesov*.

Ako posledný krok zostávalo prebrať obvinenia s Trumpovým tímom. Ako sa zvečerievalo, Megan sedela pri kuchynskom stole s očami prilepenými na email a očakávala formálne popretie od Trumpovho hovorca. Namiesto neho jej však zazvonil telefón.

Na linke bol Trump.